

Філософ, якому бракувало мудрості

Молодий філософ Сандро намагається пережити втрату коханої дружини Тіффані. За офіційними даними вона трагічно загинула в лісах Амазонки. Буцімто місцеве плем'я індіанців принесло кохану філософа в жертву. Забувши про всі вчення та вірування, що вчать любити та пробачати, Сандро жадає помсти. Він вирушає в саме серце амазонських низовин, шукаючи дикунів, що забрали в нього найдорожче. Сандро розробляє план знищення цілого плем'я, навіть не підозрюючи, що ті, кого він вважав жорстокими, кривавими людоненависниками, знають про любов більше, ніж сам філософ. І тільки ця любов здатна врятувати плем'я і повернути самому Сандро віру в життя.

ФІЛОСОФ,
ЯКОМУ
БРАКУВАЛО
МУДРОСТІ

ЛОРАН ГУНЕЛЬ

КСД

— LAURENT GOUNELLE —

LE
PHILOSOPHE
QUI N'ÉTAIT
PAS SAGE

Roman

KERO

— ЛОРАН ГУНЬЕЛЬ —

ФІЛОСОФ,
ЯКОМУ
БРАКУВАЛО
МУДРОСТІ

Роман

ХАРКІВ
2021 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9157-7 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Published by arrangement with SAS Lester Literary Agency & Associates

Перекладено за виданням:

Gounelle L. Le philosophe qui n'était pas sage : Roman / Laurent Gounelle. — Paris : Kero, 2012. — 330 p.

Переклад з французької *Юлії Кузьменко*

Дизайнер обкладинки *Анастасія Попова*

Гунель Л.

Г94 Філософ, якому бракувало мудрості / Лоран Гунель ; пер. з фр. Ю. Кузьменко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 352 с.

ISBN 978-617-12-9082-2

ISBN 978-2-259-21880-1 (фр.)

Молодий філософ Сандро переживає втрату коханої дружини Тіффані. За офіційними даними, вона трагічно загинула в лісах Амазонки. Нібито місцеве плем'я індіанців принесло кохану філософа в жертву. Забувши про всі вірування, що вчать любити та пробачати, Сандро жадає помсти. Він вирушає в саме серце амазонських низовин, шукаючи дикунів, які забрали в нього найдорожче. Філософ розробляє план знищення плем'я, навіть не підозрюючи, що ті, кого він вважає жорстокими та кровожерливими, знають про любов більше за нього. Проте лише любов здатна врятувати плем'я і повернути самому Сандро віру в життя.

УДК 821.133.1

© Kero, 2012

© Depositphotos.com / Binkski, grgroupstock, terd486.gmail.com, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Проживати кожен день, неначе останній у житті;
не метушитися, не дармувати, не прикидатися.

Марк Аврелій

Відчинилися двері, і в кінці коридору замерехтіло слабке світло. Сандро рушив уперед. Він довго міркував, і всі думки незмінно зводилися до одного — повернутися до нормального життя, опанувати себе, спрямувати погляд в майбутнє. Хіба це можливо? Спробуй мислити резонно, коли тебе переповнюють емоції. Щоб перегорнути сторінку, недостатньо просто клацнути пальцями.

Він і гадки не мав, до чого призведе ця історія, але мусив туди поїхати. Він прийняв рішення вчора ввечері, коли в нападі шаленства розчохнув вікно у вітальні своєї квартири на Мангеттені й люто повикидав половину книжок зі своєї бібліотеки, бо не витримував уже їхніх зневажливих «поглядів».

Він мусив туди поїхати. Звісно, це було цілковите божевілля. Він не мав плану, не знав, із чого почати, і міг згинути там та ніколи не вернутися. Проте його життя не могло так тривати. Інакше йому прямісінька дорога в божевільню або морг. Чи в обидва ці місця.

Кабінет ректора Нью-Йоркського університету — треті двері праворуч. Асистентка працювала за своїм бюроком у приймальні. Молода жінка підвелася й сором'язливо всміхнулася, шанобливо постукала у двері керівника і ввійшла, пробурмотівши кілька слів. Тоді пропустила Сандро в кабінет і мовчки зачинила за ним двері.

— У мене мало часу, — сказав ректор, усміхнувшись відвідувачу, — але ти присядь на хвилинку, будь ласка. Зараз тільки додрукую дещо, і я у твоєму розпорядженні.

Просторий кабінет заливало світлом. Громіздкі металеві меблі, здавалося, вгрузли в бежевий килим, неначе танки, поглинені рухомими пісками.

Сандро, дивлячись спідлоба, лишився стояти.

— Мені потрібна відпустка за свій рахунок на півроку, — промовив він.

Пальці ректора застигли над клавіатурою. Де й поділася усмішка. Він помовчав, відкинувся на спинку крісла й глибоко вдихнув.

— Навіщо?

— Особисті справи.

Ректор відвів погляд. Сандро завважив на бюрку гідку срібну фоторамку із фотографією керівника та його коханої — обоє аж світилися усмішками. Відчув, як усередині все стискається від болю, і силкувався його притлумити. Бракувало тільки розклеїтися зараз.

— Сандро, я знаю, ти пережив тяжке... випробування. Знаю, як тобі було важко, і...

— Давай без співчуття, будь ласка. Просто скажи, що ти згоден.

— Сандро... Я завжди був на твоєму боці, завжди підтримував тебе і повір...

— Так чи ні?

Керівник поволі обвів кабінет поглядом.

— Я заплющував очі на твої постійні прогули останніми місяцями... Прикривав тебе, коли у червні ти затримав на день усні іспити і довелося змінювати весь розклад... Прикривав, коли ти імпульсивно й геть недоречно відреагував на незначну ремарку колеги... Прикривав, коли ти розридався посеред лекції в аудиторії, набитій трьомастами студентами...

— Півроку за свій рахунок — і все.

У відповідь — зітхання.

— Сандро, те, що ти пережив, безперечно, жахливо. Це нормально — період... розгубленості, жалоби. Але рано чи пізно потрібно звестися на ноги...

— От власне...

— Щоб жити далі, ти маєш припинити порпатися в минулому. Тільки спрямувавши погляд у майбутнє, ти одного дня зможеш знову стати щасливим.

— Я вже не знаю, що таке щастя. Але з горя можу написати енциклопедію.

— Ти не вигребешся, якщо будеш цілими днями це переживувати... У людей, що тебе не знають, може скластися враження, наче ти насолоджуєшся стражданням.

— У тому-то й річ, що вони мене не знають.

— Бодай... Виходь із дому, зустрічайся з людьми, дій, реалізуй якісь задуми...

— От власне я маю задум, і мені треба півроку.

Замислившись, ректор покрутив головою і набурмосився.

— Я тут не один. Я маю звітувати перед правлінням...

Сандро промовчав з незмінно незворушним виразом обличчя.
Керівник довго дивився на нього, аж раптом зробився стурбованим.
— Тільки не кажи, що ти хочеш поїхати... туди...

Сандро не відповів.

— Ти здурів, геть здурів!

— Треба це зробити, це єдиний вихід.

— Візьми себе, у біса, в руки! Бодай... Перечитай Платона, Сенеку, Арендт... Я не збираюся тобі перераховувати всіх філософів, ти їх знаєш краще за мене, але перечитай...

— Дай спокій!

— Що це тобі дасть, якщо ти туди поїдеш? Це ж нестерпно — пережити то все знову, це ж...

— Моя душа не знатиме спокою, поки я не зроблю те, що повинен.

— Єдине, чого ти доб'єшся, — тебе спіткає доля твоєї дружини!

Слова вистрілили, отруївши повітря ніяковістю. Сандро втупився у співрозмовника вологими очима, навмисне змушуючи того почуватися незручно, аж поки керівник не забурмотів крізь зуби ледь чутні вибачення.

— Дай мені відпустку за свій рахунок і більше ніколи не почувеш про це.

Ректор глибоко вдихнув і довго мовчав. Молодий викладач затамував подих.

— Я не можу, Сандро. Я не можу, мені шкода.

Сандро збагнув, що на тому край: того, чого він так потребував, ніколи не домогтися. Він опинився сам на сам проти гори егоїзму, проти людей, неспроможних досягнути біль, що заповняв, мучив, відпускав на мить, щоб лише накинутися несамовитіше, як жорстока кішка, що грається зі здобиччю. Ці люди заледве здобувалися на кілька солодких слів, що були йому геть ні до чого.

— Я однаково поїду.

Розвернувся до виходу.

— Не роби цього! Ти ж знаєш, що це означає. Безліч викладачів відчайдушно чекають призначення...

— То й нехай, — мовив Сандро, наближаючись до дверей.

— Ти здурів.

— Ти вже це казав.

— Ти не розумієш, що на тебе чекає.

— Я знаю, що на мене чекає тут.

— Сандро, розплющ очі! Ти не протримаєшся і півгодини; ти ж не виїжджав далі за встелені килимами коридори бібліотек та аудиторії з кондиціонерами...

— Подорожі формують молоду особистість, — озвався чоловік, відчиняючи двері.

— Якщо віриш прислів'ям, поміркуй над іншим, бразильським...

Сандро спинився, не обертаючись. Ректор зробив паузу, немов силкувався довше його втримати. І нарешті промовив, зважуючи кожне слово:

— «Із *Selva amazo'nica*¹ вороття немає».

¹ Амазонський дощовий ліс (ісп.). (Тут і далі прим. пер.)

У лісі панувала тиша. Духи мовчали, прислухаючись до останніх подихів старого шамана. У глибині зеленого «собору» світло тьмяніло. Подекуди, у неозорих верхівках дерев, крізь листя пробивалися промені полуденного сонця, силкуючись прокласти шлях у королівство тіней.

Еліанта сиділа навколішки поряд зі своїм учителем. Він розтягнувся на килимі лишайнику та моху, ніжнішого за шкіру новонародженого, і тримав її за руку. Вона застигла, споглядаючи його, як ніколи, милувалась старцем, що смиренно готувався до останньої подорожі.

Вона вдихала вологе повітря, просякнуте солодкими пахощами лісу і безмежним спокоєм особливої миті. Вона не сумувала: смерть — лише перехід. Знала це і навчилася всією душею приймати те, що дарувало їй небо, — випробування рівно як задоволення. Але їй хотілося провести зі старцем більше часу і далі здобувати від нього цінні знання...

Світло довкруг дедалі м'якшало і тьмянішало.

Вона ще не була готова стати наступницею свого вчителя й замислювалася, чому духи забирають його в неї. Яке дають їй послання?

Вона задивилася на поснулі рослини лісу.

Усе почалося в дитинстві. Коли вона була маленькою дівчинкою, бачила пророчі сни й зажила слави на все селище. Її почали вважати інакшою. Це водночас і цікаво, і ніяково. Коли вона досягла підліткового віку, шаман запропонував супроводити її в спробі побачити видіння. Чітко дотримуючись складного ритуалу зі співами й танцями, повторюваними дивними рухами, вона розірвала зв'язок зі свідомістю, поринувши в глибини своєї душі, де тіло вже не має значення, де відокремлюєшся від себе і з'єднуєшся з іншим, вищим виміром, у якому час втрачає значення, і прямуєш у безкінечність... Вона відчула, що летить серед рослин, від кожної з яких линула особлива, мелодійна музика. Цією музикою рослини спілкувалися з нею. Вона ставила їм питання і природно отримувала відповіді, не дивуючись. Пробудившись, Еліанта розтлумачила своє видіння як знак: вона теж стане шаманкою.

Старець узявся за її ініціацію, адже міг бути спокійним, що матиме наступницю, яка перейме естафету, коли прийде час. Еліанта почувалася прилаштованою, була певна, що знайшла свій шлях, і щаслива, що виконує корисну роль, сприяє рівновазі у своїй спільноті. Рівновага... На думку вчителя, це найголовніше. Зберігати рівновагу, відновлювати її, коли потрібно.

Шепіт старця вивів молоду жінку із задуми.

— Пам'ятай, ніколи не дозволяй собі пишатися своїми зціленнями, інакше біль, що ти витягла зі страдника, зостанеться в тобі.

Еліанта кивнула, щоб утішити вчителя, але її хвилювало зовсім інше. Щоб пишатися такими діяннями, треба бути в змозі їх чинити. Її ініціація не завершилася... Чи зможе вона самотужки вдосконалювати складне мистецтво? Шаман — не тільки цілитель. Шаман повинен вирішувати численні проблеми громади, а за нинішніх часів це і брак дичини, і конфлікти... Звісно, вона може продовжувати поступово вчитися на практиці, але як не оскардитися під час спроб і помилок? Шамана оцінюють за результатами його діянь, а не за званням. До того ж клан її не обирав. Її покликання походить з особистої інтуїції, із власного одкровення...

— Пам'ятай свою клятву: ніколи не говорити поганого про людину, ніколи не критикувати, ніколи не поширювати негативних слів.

Еліанта труснула головою.

Однак її думки повсякчас верталися до одного питання: яке послання надсилали їй духи, позбавляючи вчителя? Невже це випробування, щоб перевірити її силу волі, її спроможність не відступатися і вчитися самотужки? Чи, навпаки, знак, що їй слід зупинитися, що ця місія не судилася їй долею? Можливо, вона обманювалася ілюзіями? Можливо, те, що називала інтуїцією, лише відображало її особисті бажання... Вона приймала будь-яку свою долю, але от власне — яка ж її доля?

Здаля почувся хрускіт, затим шелест листя та крики мавп. Гілка відламалася від дерева.

Старець пильно подивився на Еліанту сповненим співчуття і доброзичливості поглядом. Вона збагнула, що він угадав її сумніви. Хіба ж можна сумніватися в собі, коли він, учитель, вірить у неї? Він не міг помилитися...

Вона розслабилася, глибоко вдихнула й усміхнулася йому. Із плином часу доброта старця закарбувалася на його обличчі, і дивовижні зморшки відображали красу його душі. Очі випромінювали сяйво — сяйво безмежної любові, що на неї здатні лише ті, що вже не знають страху.

Не мовивши ані слова, Еліанта поглядом висловила глибоку вдячність за все, що він їй дав. Затим почала молитися, тримаючи його руку і зосередившись на своїй присутності поряд із ним.

Сутінки цілковито огортали землю загадковою темрявою, виокремлюючи перші плоди рятівної свіжості. Ліани, що обвивали величні дерева, тепер скидалися на гігантські органні труби. Рослини створювали чарівливу атмосферу, наповнюючи повітря пахощами. Старечі очі пожвавилися й повеселіли, на губах заграла посмішка.

Сокіл злетів, гучно зашурхотівши крилами, покрутився трохи в них над головами і знявся у вишину, вирвавшись зі склепіння лісу, та й щез ген у небесній далі.

— Зараза!

Роберто Кракус гахнув ручищем по лівому зап'ястку Сандро — проте запізно. Шкіра вже набухла, зводячи п'єдестал величезному розчавленому москїту.

Сандро, забившись у куточок човна, відвів погляд і прикипїв очима до брунатних каламутних вод річки. За майже чотири години плавання гуркіт моторчика, що скидався на рев газонокосарки, зробився оглушливим. Сонце безжально шпарило. Тільки те, що лице постійно обвивало вітром, трохи допомагало не думати про нестерпну спеку.

Четверо чоловіків вирушили на двох човнах. Кракус, очевидно із поваги до клієнта, сїв разом зі Сандро. Один із його помічників, Альфонсо, кермував, пожевуючи листок коки. Ще двоє слїдували за ними в другому човні, набитому припасами, канїстрами із пальним, мотузками, резервуарами з водою і торбами з провізією, запханими у великі герметичні бїдони. Торба, вщент заповнена медикаментами, насамперед антибіотиками, свїдчила про небезпеки джунглїв. Усі чоловіки вбрались у військову форму різної приналежності. На початку подорожі їхні мужні манери сповнювали Сандро відчуттям безпеки перед лицем ворожого природного середовища. Тепер же починали дратувати.

Марко, керманич другого човна, мініатюрний смаглявий чоловік, наддав ходи, відхилившись лїворуч. На його обличчї заграла переможна усмішка. Не бажаючи пасти задніх, Альфонсо розїгнав мотор на максимум, і той пронизливо заревїв. Стало ще нестерпніше.

— Ага, ну ж бо, — сказав Кракус, — спалюйте пальне, щоб назад довелося гребти проти течїї!

Чоловіки не зважали й, хихочучи, продовжували.

— Годї порахував, що пального достатньо, — заперечив Альфонсо.

Той Годї був найдивнішим типом бравой четвірки. Кракус чинно його представив, нагородивши титулом «лікаря», від чого решта двоє подавилися смїхом. Він був геть лисим, мав поганий зір, носив квадратні окуляри з бїфокальними лїнзами і дивився на співрозмовника туманним поглядом так, наче його не бачить. Навіть у товариствї був як на самотї. Тїлом, може, і мандрував разом із

рештою, але думки і турботи його були десь далеко. Подеколи Годі озвучував кілька слів зі своїх особистих міркувань — то були безладні уривки фраз, немов його мозок позбавлявся решток зайвих ідей.

— Годі — справжнє ім'я? — обережно поцікавився спантеличений Сандро.

Керівник експедиції всміхнувся.

— Ми його так зємо, бо він себе має за Бога².

Човни мчали в доброму темпі, подеколи загальмовуючи через те, що доводилося обминати рештки мертвих дерев. Недовірливі каймани при наближенні човнів щезали в каламутних водах.

— Обідня перерва! — гукнув Кракус, очевидно намагаючись повернути авторитет серед своїх.

Рев моторів заглушився й перейшов в уривчасте рохкання, а керманічі маневрували, щоб пришвартувати обидва човни коло берега, полоненого хаотичною рослинністю. Вітерець уже не обвівав обличчя, і волога й задушлива спека навалилася на Сандро. Налетіла хмара москітів, немов їм призначили тут зустріч. Сандро підняв комір бавовняної куртки. Прокинувшись, замалим не викупався у гидкому лосьйоні, перш ніж натягнути ретельно підібраний довгий одяг, що максимально ізолює тіло від зовнішніх атак. Кожний оголений сантиметр тіла віддавався на поталу комахам, павукам і різноманітним паразитам.

Кракус відкрив кришку одного бідона і роздав канапки. Марко став у задній частині човна, розстібнув ширіньку й почав джорити, цілячись у голову каймана, що в дрімоті плив під водою. Альфонсо зареготав. Із несподіваною енергією та швидкістю тварина блискавично вистромила половину тіла з води й клацнула зубами просто перед прутнем бразильця — той ледве встиг відсахнутися й гепнувся у човен, що шалено захитався. Чоловіки вибухнули реготом. Сандро дивився в інший бік, жуючи без апетиту канапку — гіршу, ніж у крамничці на Тринадцятій авеню... Нью-Йорк... Нині місто здавалося таким далеким...

— Аааааа...

Сандро обернувся.

— Аааапчхи!!!

Альфонсо витерся рукавом, пишаючись тим, що його почули в радіусі трьох льє.

— Застуда в тропіках! — вигукнув Марко. — Це вже повна дупа!

— Ти не можеш йому допомогти? — звернувся Кракус до Годі, що лишився сам у другому човні.

Медик спочатку лишався незворушним, а тоді відповів монотонним голосом, не підводячи очей:

— Нелікований нежить триває тиждень, лікований — сім днів.

Сандро скинув капелюха, протер піт на лобі й заходився обмахувати лице. Скидалося на те, що страждає він один... Решта розслаблено обмінювалася жартиками — не менш гарячими за повітря. Треба триматися. Думати про щось інше... Але як змусити себе нічого не відчувати?

Попереду на березі вистрибувала чорненька мавпочка — схоже, заінтригована незвичними гостями.

— Усе гаразд? — поцікавився Кракус.

Сандро змусив себе кивнути, не відводячи очей від тваринки.

— У вас зачарований вигляд, — наполягав провідник.

Сандро відчув, що його сповнюють емоції. *У вас зачарований вигляд.* То були перші слова жінки, якій судилося стати його дружиною... Париж, три роки тому... Музей Родена. Ранок, щойно після відкриття, у галереях нікого... Світлі зали, масток заливає яскраве світло, пробиваючись крізь високі вікна із маленькими шибками... Анікогісінько... Лише Роден, Роден і його скульптури... Білі, оголені тіла, скрізь. Мармурові тіла, жіночі тіла, переплетені тіла. Плечі реалістичніші за природні, експресивні руки, спокусливі груди, злегка напружені м'язи в білому камені... Дивовижно реалістичні складки на шкірі... Краса неймовірна, незрівнянна. Самі шедеври — хай куди поглянь, хай у яку залу зайди. Безмежний талант, нестримно викарбуваний у камені... І ось, за колоною... Хвиля емоцій... Забиває подих... Довершена краса... Та скульптура, отам, попереду... Те жіноче тіло, безсоромне і загадкове, реалістичне, але бездоганне... Біла, прозора шкіра, божественно округлі стегна, пружні й м'які...

— *У вас зачарований вигляд.*

Жіночий насмішкуватий голос.

Сандро обернувся й побачив молоду жінку із плоті й крові, живу, вбрану. Вона дивилася йому просто в очі. У її очах він побачив душу гарнішу за найвитонченіші плечі, за найвишуканіші руки, за найм'якіші стегна...

— Не варто до неї наближатися, інакше надзюрить на вас із дерева, — мовив Кракус серйозним голосом. — Це квата, павукоподібна мавпа. До речі, можна на «ти»?

Сандро не відповів. Заплющив очі й повернувся у свій внутрішній світ — приємний і ледь уловимий, де почуття ллються, наче звуки арфи чи барви на картині. Він знову поринув у дивовижне минуле, якого вже ніколи не судилося пізнати, і дозволив манливій меланхолії огорнути себе...

— Вирушаймо! — раптом загорлав усім Кракус.

Човни нещадно колихалися на воді, поки чоловіки утрамбовували припаси і займали свої місця у двох човнах. Сандро жбурнув канапку за борт. За три секунди де й узялися риби, утворивши каламутну коловерт, і накинулися на смаколик, звучно хапаючи пащеками повітря, воду і хліб. За хвилю все зникло. Каламутна вода зробилася спокійною; лише брижі ще розходилися колами.

Мотори заревіли, і човни знову рушили річкою. В обличчя повіяло сильним вітром, і Сандро глибоко вдихнув.

Надвечір вони пришвартували два човни біля берега. Ступили на землю, але не віддалялися більше ніж на кілька метрів до того, як Марко ретельно перевірів місцевість. Підкріпилися дечим на борту човнів і, коли ніч принесла неочікувану свіжість, полягали спати в спальниках.

Нарешті зробилося спокійно, тихо, сонно. Сандро глибоко вдихнув і розслабився. Стійкі запахи у повітрі нагадували про близькість лісу.

Сандро довго не міг заснути: у спину тиснуло дно човна, легка хитавиця приємно заколисувала. Із розплющеними очима він милувався мільярдами зірок амазонського неба.

Відтоді як вони вирушили в путь на зорі, зустріли на річці лиш одне судно. Десять годині о дев'ятій, а після не було нікого. Цілоденна подорож річкою, і навкруги ані душі. Поступово просуваючись уперед річкою, Сандро занурювався дедалі глибше в серце лісу. Далеко від батьківщини, далеко від селищ, далеко від цивілізації... Складалося враження, наче він загубився і потрапив у нікуди — у не позначений на мапах забутий куточок світу; порослу густою рослинністю чорну діру, що поглинала телепнів, які насмілилися її потурбувати.

Сандро подумав про Тіффані. Звідки вона взяла сміливість проникнути в таке місце? Як міг журнал, на який вона працювала,

дозволити своїй журналістці такий ризик?

* * *

Подорож тривала три дні. Три довгих дні, протягом яких щогодини, щохвилини Сандро здавалося, неначе він заглиблюється все далі в джунглі — ширші за океан.

Четвертого дня вранці Кракус повідомив клієнтові, що невдовзі вони зоставлять човни і рушать далі пішки, у глиб лісу. Сандро силкувався не зважати на острах, що починав наростати в ньому.

За добрих чверть години, сповільнившись, щоб екіпаж міг уважно обдивитися берег у пошуку ідеального місця, човни спинилися на вузькій міліні, порослій бамбуками. Чоловіки ступили на землю і повитягали човни з води, попередньо доставши звідти всі припаси. Човни заховали під листям і надійно прив'язали до товстого кореня. Альфонсо порозкладав каністри в наплічники.

— Човни ніхто не вкраде, — пояснив Кракус, — а от пальне — рідкісний товар.

Марко помахав тесаком із блискучим лезом завдовжки як його нога і пішов у наступ на бурхливу рослинність, прокладаючи шлях. Кракус нашкрябав позначку на мапі.

Навантажена під зав'язку експедиція поволі рушила вслід за Марко. Гаряче й вологе повітря перенасичувалося запахом свіжозрізаних бамбуків.

Сандро понад усе боявся втрапити головою у павутину, бо десь читав про гігантські павутини, натягнені вгорі серед рослин. Отож, навмисне йшов слідом за вищим Кракусом.

— Я вам не раджу там лишатися.

— Чому?

— У вервечці пішоходів змії завжди нападають на третього...

Сандро глитнув. Пропустив Альфонсо, що ніс на плечі рушницю, і розташувався четвертим. Годі замикав колону.

Просувалися повільно, дуже повільно, крізь бамбукову в'язницю із зеленими ґратами. Сандро пильно дивився під ноги, вистежуючи засідки рептилій. Добре, що придбав масивні берці з товстої шкіри. Найвищі з усіх наявних моделей. Якби не спека, охоче взув би болотні чоботи. Або скафандр.

Попереду Альфонсо регулярно сягав рукою в торбу й витягав звідти листя коки, що їх невтомно жував майже весь день.

Аж ось з'явилися дерева — величезні нерухомі й серйозні охоронці лісу. Попід їхнім густим листям неба було не видно, і довкруг панувала похмура атмосфера. Під їхнім тривожним склепінням бамбук поступився місцем шаленій, нестримній рослинності. Переплетіння рослин різноманітних видів — невідомих видів із листям, ширшим, ніж у бананових дерев, або тонким і довгим, неначе в гігантських ірисів. Деякі рослини були в'юнкими, деякі звисали додолу. Деякі, здавалося, неабияк викрутилися, щоб протиснутися в найменші прогалини.

У Сандро складалося враження, неначе він потрапив у полон у королівство скажених рослин — королівство, де етикет вимагає зеленого кольору всіх можливих відтінків: від напівпрозорого блідо-зеленого до темного, як смерть, зеленого, а поміж ними — найбільш нісенітних зелених забарвлень.

Його погляд не сягав далі десяти метрів, зусібич видимість блокували рослини, що обвивалися довкруг, неначе гігантський восьминіг із тисячею щупальців.

Сандро витер лоба рукавом і спробував дихати глибше. Не можна дозволити собі напад на клаустрофобії. Треба зберігати спокій.

На них тиснула дивна обтяжлива тиша, що запала довкруг, щоправда її регулярно розривав безжальний скрегіт тесака. Натоп рослин затамував подих, поки гільйотина опускалася на шиї засуджених до смерті.

— Підніміть комір і накрійте голову, — звелів Кракус.

— Чому? — поспитався Сандро.

— Ви ж не хочете, щоб вам у шию заповзла колонія термітів, поки ви йдете попід гіллям?

Сандро здригнувся. І послухався.

Скрізь навколо нього ліс приховував створінь, що їх тримав у своїх володіннях. Навіть якщо уважно розглядати листя, гілля, ліани і траву, неможливо побачити жодного із мільярдів тварин і комах, що живуть у мороці. Утім, вони там. Невидимі, але присутні. Сандро відчував їхню присутність.

Виявилося, просуватися в джунглях виснажливо. У задушливій спеці вимушено повільна хода обважнювала наплічник так, що здавалося, загрузаєш радше, ніж просуваєшся вперед. Унаслідок неспроможності бачити загрози від тварин виникали постійна

напруженість, хвилювання, що не дозволяло розслабитися, втратити пильність.

Перерва на обід була короткою — з'їли запаси поспіхом; рушили далі, тимчасом як торби ніби поважчали.

Сандро здавалося, наче вони проникають у місцину, що відстоює право зостатись неторканою і закривається за ними, щоб поневолити тих, хто порушив її закони. У його голові повсякчас виринали бразильське прислів'я — напучення від ректора, яке тепер заповняло думки і підживлювало тривогу: «Із *Selva amazónica* вороття немає».

Нарешті Кракус оголосив про привал, щоб розкинути табір. Зітхнувши з полегшенням, Сандро водночас здивувався. Сонце досі стояло високо. Заледве третя година. Розраховуючи на поденну оплату, Кракус непогано дбав про свої інтереси. Із таким темпом провідник забезпечений роботою на кілька місяців...

Керівник експедиції вибрав щось на зразок пласкої скелі під високими деревами. Гарне місце для табору. Поскидали торби. Сандро лишився на місці з Годі, поки решта розійшлася в трьох різних напрямках.

Сандро почав розпаковувати спорядження, але Годі жестом звелів не квапитися. Чекали довго — парочка ще та, обоє мов язика проковтнули.

Темрява під деревами контрастувала з палючим сонцем, яке їм доводилося витримувати в попередні дні на річці. Проте від браку світла спека не зменшувалася. Раз по раз долинав хрускіт гілок із трьох боків, куди попрямували чоловіки. Минуло добрих чверть години.

— Мурашник! — почувся зненацька крик Марко, напівприглушений рослинністю, що їх відділяла.

Дочекавшись, поки всі зберуться, чоловіки знову закинули торби на змучені плечі й продовжили повільне просування в пошуках підходячого місця для ночівлі. Сандро завбачливо підняв комір. Кракус, тримаючи в руках компас, давав вказівки.

За півгодини очільник експедиції показав місце, що видавалося йому прийнятним відповідно до критеріїв, відомих, схоже, тільки йому. Чоловіки залишили речі, і троє віддалилися в різних напрямках. Знову довелося чекати, довго чекати.

— Мертве дерево! — загорлав Альфонсо.

Сандро здригнувся, уявивши, що те дерево могло завалитися на них уночі.

Гурт об'єднався і рушив далі.

Молодий викладач університету зовсім інакше уявляв собі ліс. У його мріях дерева, звісно, були гігантськими, але попід ними був ширший простір. Він гадав, що йтиметься вільніше, як у лісах на Заході (утім, усі забувають, що ті ліси доглядають, розчищують від чагарів, прибирають від перешкод, які заважають пройти). Сандро і гадки не мав, що доведеться битися з рослинами, щоб прокласти шлях. Він очікував побачити чарівливе світло; натомість панувала пільма, наче у темниці, нестерпно загострюючи відчуття неволі.

Нарешті Кракус знайшов нове місце. Чоловіки вирушили досліджувати околиці. Знову чекати. Усівшись на торбу, Сандро втупився поглядом у рослини, та в нього з'явилося дивне відчуття, наче невидимий ворог стежить за ним. Рясне листя правило за завісу, здатну ховати іншу реальність, що контрастувала із позірним спокоєм. Сандро заплющив очі, намагаючись розслабитися. Слід мислити раціонально. Не варто писати в голові сценарії.

— Осине гніздо!

І знову команді довелося гуртуватися і вирушати в путь. Сандро змусив себе закинути на плечі ненависну торбу, мов каторжник, що тягне на собі каміння.

Четверта спроба виявилася вдалою, і чоловіки заходилися викорчовувати дрібні паростки, розчищуючи місце для табору.

— Це, щоб запобігти нападам комах або змії, — пояснив Кракус клієнтові.

Тоді вони натягнули гамаки між деревами і в метрі над кожним горизонтально закріпили мотузки, на які почепили брезенти, що звисали по обидва боки гамаків. До чотирьох країв тканини прикріпили довгі мотузочки, які зафіксували на землі за допомогою металевих кілочків.

— У такий спосіб обмежуємо кількість тварюк, які будуть на нас падати, та й принагідно захищаємося від дощу.

Тоді обійшов споруди, тримаючи в руці якісну піну для гоління. Напшикав піну на кожну із мотузок, якими гамаки трималися на деревах, — прикрасив вузли білим кремом.

— Годі винайшов цей спосіб, — гордо пояснив Кракус Сандро, — щоб під час сну на нас не нападали мурахи. Тварюки зжеруть вас, перш ніж устигнете спустити ноги на землю.

Марко й Альфонсо поприносили хмизу і поскладали на купу для вогнища.

За кілька хвилин без попереджень настала ніч, а температура різко знизилася. На зміну сутінкам прийшла холодна й глибока темрява. Гігантські рослини стали невидимими, але здавалися присутніми, живими. Сандро відчував, наче вони ростуть, продовжуючи в темряві невтомну боротьбу за територію. Бентежний ліс робився страхітливим.

Розпалили ватру. Полинули пахощі вологої деревини, що палала вночі. З'явився дим і почулося потріскування багаття. Утома навалилася на Сандро. Він змусив себе з'їсти військовий пайок — в'язку, концентровану масу невизначеного смаку, настільки густу, що застрягала в горлянці за кожною спробою проковтнути. Потрібно було пити воду великими ковтками, щоб прошттовхнути їдло всередину й не задихнутися.

— Завтра спробуємо приготувати справжню їжу. Сьогодні вже запізно, — мовив Кракус, виправдовуючись.

Марко й Альфонсо заходилися розповідати непристойні анекдоти, а за ними підхопив і шеф. Годі сидів на віддалі в кількох кроках від них. Сандро занурився у внутрішній світ. Думав про Нью-Йорк. Нічні повернення на Мангеттен поромом зі Стейтен-Айленду, де цілий день валявся на пляжі. Блискуче й заспокійливе сяйво вогнів. Чітко розмежовані вулиці й проспекти. Вечері у *Wallsé* або штрудель із лососем, кращий, ніж деінде в Австрії. Келих вина *North Fork*, що потягуєш у *Back Forty*, зіпершись на барну стійку зі старого дерева... Недільні бранчі у *Moody's*: апельсинові фреші, аромат мафінів щойно з печі, пенкейків із кленовим сиропом і паруючого чаю «Дарджилінг»; піаніст машинально перебирає пальцями по клавішах, награвши мелодію Ерролла Гарнера і думаючи про своє. Нью-Йорк видавався таким далеким... І філософські бесіди з колегами — що збагачують інтелектуально та захоплюють духовно...

Плин думок неминуче вів до Тіффані. Пристрасні розмови з нею, миті єднання, любові, ніжності. Тіффані...

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ